

Géhenna

Géhenna kommer från det hebreiska ordet *ge-hinnom* som betyder "Hinnoms sons dal". Denna plats utgjordes av en djup dal söder om Jerusalem, där Israels barn under vissa perioder offrade åt avguden Molok. När kung Josia senare genomförde sin reformation fördärvade han denna offerplats (2 Kung. 23:10). Men tragiskt nog byggdes den upp igen innan den till slut avskaffades för gott (Jer. 7:31). På grund av allt det avskyvärda platsen var förknippad med, användes den som en ständigt brinnande avskrädesplats där allt möjligt kastades i, även djurkadaver och lik av avrättade brottslingar. Den ständiga elden var nödvändig för att inte lukten av kadaver och lik skulle förpesta luften. Vid sidan av eldens lågor, livnärde sig maskar på det som eventuellt blev över.¹

I den grekiska grundtexten av Nya Testamentet återfinns ordet *Géhenna* tolv gånger. Men inte någonstans framgår det tydligt att det skulle handla om ett evigt lidande. Varför inte kan man undra, om denna plats är så fruktansvärd som den kristna läran under århundraden gjort gällande? Låt oss se på de tolv texter där *Géhenna* finns med:

*"Jag säger er: Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande **Géhenna**."*²

*"Om ditt högra öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för dig att en av dina lemmar går förlorad än att hela din kropp kastas i **Géhenna**."*³

*"Och om din högra hand förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är bättre för dig att en av dina lemmar går förlorad än att hela din kropp kommer till **Géhenna**."*⁴

*"Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan fördärva både själ och kropp i **Géhenna**."*⁵

*"Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig. Det är bättre för dig att gå in i livet med ett öga än att ha båda ögonen i behåll och kastas i det brinnande **Géhenna**."*⁶

*"Ve er, skriftlärda och fariséer, ni hycklare! Ni far omkring över land och hav för att göra någon till en proselyt, och när han har blivit det, gör ni honom till ett **Géhennas** barn, dubbelt värre än ni själva."*⁷

¹ <http://www.tentmaker.org/books/OriginandHistory.html> 2009-11-04

² Matt. 5:22

³ Matt. 5:29

⁴ Matt. 5:30

⁵ Matt. 10:28

⁶ Matt. 18:9

⁷ Matt. 23:15

*“Ni ormar, ni huggormsyngel, hur skall ni kunna undgå att dömas till **Géhenna**?”⁸*

*“Om din hand förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre för dig att gå in i livet stympad än att ha båda händerna i behåll och komma till **Géhenna**, till elden som aldrig släcks.”⁹*

*“Och om din fot förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre för dig att gå in i livet halt än att ha båda fötterna i behåll och kastas i **Géhenna**.”¹⁰*

*“Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det! Det är bättre för dig att gå in i Guds rike med ett öga än att med båda ögonen i behåll kastas i **Géhenna**, där deras mask inte dör och elden inte släcks.”¹¹*

*“Jag vill visa er vem ni skall frukta. Frukta honom som har makt att döda och sedan kasta i **Géhenna**. Ja, jag säger er: Honom skall ni frukta.”¹²*

*“En sådan eld är tungan, en värld av ondska bland våra lemmar. Den smutsar ner hela vår kropp och sätter tillvarons hjul i brand och är själv antänd av **Géhenna**.”¹³*

Förutom att Jesus använde ordet *Géhenna* endast i de verser vi just gått igenom, använde Jakob, ledaren för församlingen i Jerusalem, det bara en enda gång. Det är vidare förvånande att Johannes Döparen, som normalt använde sig av skarpa ordalag i sina predikningar, aldrig använde sig av detta ord. Inte heller Paulus gjorde det, trots att han skrev tretton brev (eventuellt även Hebreerbrevet). Likadant var det med Johannes, Petrus och Judas. Ingen av dem använde sig av ordet *Géhenna* i sina skrifter. På samma sätt återfinns inte heller detta ord i Apostlagärningarna, trots att denna bok omspanner en 30-årig period av församlingsplantering och undervisning. Varför denna märkliga tystnad om nu *Géhenna* står för en plats där människor förväntas uthärda biljarders och åter biljarders år av obeskrivligt lidande? I första versen där ordet *Géhenna* förekommer ser vi något högst märkligt. Jesus sade följande till de som hade samlats kring honom:

*“Den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande **Géhenna**.”*

Lägg märke till vilken oerhörd skillnad det är i straff mellan de båda brotten. I det första fallet döms han “endast” skyldig inför Stora rådet, medan han i det andra fallet döms skyldig till det brinnande *Géhenna*. Hur kan skillnaden mellan de båda straffen vara så enorm, om vi utgår från att denna plats står för en evig plåga? Även om ordalagen i dessa båda brott har en skillnad i skärpa, handlar de ändå i grund och botten om samma sak, nämligen att man med munnen förbannar sin broder. Brottet består ju inte i att man uppsåtligt dödar sin broder eller begår någon annan grov synd. Var finns proportionen mellan det begångna brottet och det utmätta straffet? Enligt Bibelns undervisning står nämligen Guds rättvisa straff alltid i proportion till de synder en människa begår:

⁸ Matt. 23:33

⁹ Mark. 9:43

¹⁰ Mark. 9:45

¹¹ Mark. 9:47-48

¹² Luk. 12:5

¹³ Jak. 3:6

“Om någon tillfogar sin nästa kroppsskada, skall man göra mot honom som han själv har gjort: bruten lem för bruten lem, öga för öga, tand för tand. Samma skada som han har vållat en annan, skall han själv tillfogas.”¹⁴

Kan det bli mycket tydligare? Här sade inte Gud ”hundra ögon för öga” utan ”öga för öga”. Hur kan därför en evig plåga i ett brinnande *Géhenna* utgöra ett proportionerligt straff? Har det någonsin funnits en människa som förtjänar ett sådant straff, bortsett vad känslorna säger?

I Markusevangeliet använde Jesus sig av orden “*deras mask inte dör och elden inte släcks*” i sin undervisning om *Géhenna*. Detta är en vers förespråkare för helvetesläran ofta använder som bevis för de ogudaktigas eviga plåga. Men här står faktiskt ingenting om en evig plåga, bara att masken inte skall dö och elden inte utsläckas. För att rätt kunna förstå betydelsen av Jesu ord måste vi gå till den text i Gamla testamentet där han hämtade dem:

*“Och de skall gå ut och se liken av de människor som har avfallit från mig. **Deras mask skall inte dö och deras eld inte utsläckas.** De skall vara en vämjelse för alla människor.”¹⁵*

Här sade Gud att Hans folk en dag “*skall gå ut och se **liken** av de som har avfallit*”. De skall alltså gå ut och se en massa *lik*, inte en massa människor som plågas. Det finns dessutom inget i Jesu undervisning som tyder på att hans ord skulle skilja sig i betydelse från orden ovan. När Jesus därför berättade om denna plats för sina åhörare förstod de direkt vad han menade. Men för dem var inte *Géhenna* synonymt med ett evigt lidande, utan en plats där bland annat kadaver och lik tillintetgjordes. Hade inte även Jesus denna förståelse när han förmedlade sin undervisning?

*“Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan **fördärva** [apóllymi] både själ och kropp i *Géhenna*.”¹⁶*

Det grekiska ordet *apóllymi* som här förekommer har betydelsen “döda”, “förgöra” och “utsläcka”. Både själen (jaget) och kroppen kommer därför att tillintetgöras i *Géhenna* tills inget finns kvar. Avslutningsvis bör betonas hur viktigt det är att vi inte rycker Jesu ord ut ur sammanhanget, utan istället tolkar dem i ljuset av hela Skriften.

¹⁴ 3 Mos. 24:17-19

¹⁵ Jes. 66:24

¹⁶ Matt. 10:28